

מסכת ברכות פרק ה' משניות א' - ב' ~ 1 ~

דרישות המפמ"ר במשנה: שפת המשנה - מונחי יסוד, מילים וביטויים נפוצים, כגון: זה הכלל, יצא / לא יצא; זיהוי פסוקים המובאים במשנה; חלקי המשנה - כותרת, אומר, דין, טעם, מקרה (כאמד"ט).

כדי לענות על השאלות כראוי יש צורך ללמוד את המשניות עם פירוש הקהתי / ברטנורא

נושאי הפרק: הכנות לתפילה, תוספות בתפילת שמונה עשרה בזמנים שונים

שאלות מבוא לפרק ה'

1. הפרק החמישי בו אנו עוסקים נקרא בשם: _____
הטעם לשם זה? _____
2. הפרק הבא אחרי פרק זה נקרא: _____
הטעם לשם זה? _____

משנה א' - הכנות לתפילה, הפסקה בתפילה

מושגים:

- א. כָּבֵד רֹאשׁ - הכנעה ומורא שמים.
- ב. שוֹהֵים - מתעכבים.

(א) אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כְּבֹד רֹאשׁ.

חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהֵים שְׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְלִים - כִּדִּי שְׂיִכְנֹנוּ אֶת לִבָּם לְמָקוֹם.

אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשָׁלוֹמוֹ - לֹא יִשְׁכְּנוּ.

וְאֶפְלוּ נִחַשׁ כְּרוֹךְ עַל עֵקֶבוֹ - לֹא יִפְסִיק:

שאלות משנה א'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
2. כתוב את הנושא ברישא של המשנה: _____
3. כתוב את הנושא בסיפא של המשנה: _____
4. כתוב את המילה האחרונה ברישא של המשנה: _____ בסיפא של המשנה: _____
5. א. מתוך אילו דברים: **אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל?** _____
ב. מתוך מה צריך לעמוד לתפילה? _____
6. א. כיצד היו נוהגים **חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים** לפני התפילה? _____
ב. לשם מה נהגו כך? _____
7. א. "**אֶפְלוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בְּשָׁלוֹמוֹ - לֹא יִשְׁכְּנוּ**". מדוע? _____
ב. באיזה מצב יהיה מותר בכל זאת להשיב? _____ מדוע? _____

מסכת ברכות פרק ה' משניות א' - ב' ~ 2 ~

8. א. "וְאָפְלוּ נֶחֱשׁ כְרוּךְ עַל עֵקְבוֹ - לֹא יִפְסִיק" - על איזה נחש מדובר?
 ב. במקרים הבאים, באלו מצבים המתפלל חייב יהיה להפסיק את תפילתו ובאלו לא, ונמק מדוע?

המקרה	חייב / אינו חייב להפסיק תפלתו	הנימוק
א	עקרב ארסי נמצא קרוב מאד למתפלל	
ב	בשל תקלה, החשמל פסק לעבוד במקום בו עמד המתפלל	
ג	חתול עובר סמוך למתפלל	
ד	נשמעה אזעקה וע"פ ההוראות יש לרוץ למרחב מוגן	

9. כתוב כלל מתי מותר להפסיק, ומתי אסור להפסיק בתפילה:

משנה ב' - תוספות בתפילת שמונה עשרה בזמנים שונים

מושגים:

- א. מִזְכִּירֵין גְבוּרוֹת גִּשְׁמִים - אומרים חלק מיכולותיו של הקב"ה.
 ב. תַּחֲנִית הַמֵּתִים - הברכה השנייה בתפילת העמידה, נקראת כך על שם סיום הברכה: בָּרוּךְ אַתָּה י' ה'. מַחֲיֵה הַמֵּתִים.
 ג. שׁוֹאֲלִין - מבקשים.
 ד. בִּרְכַּת הַשָּׁנִים - הברכה התשיעית בתפילת העמידה נקראת גם בשם ברכת הפרנסה. מתחילה: בָּרוּךְ עֲלֵינוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת.
 ה. הַבְּדִלָּה - אמירת אתה חוננתנו בברכה הרביעית המתחילה: אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת.
 ו. הוֹדָאָה - הברכה השמונה עשרה בתפילת העמידה, נקראת על תחילתה: מוֹדִים אֲנִחנוּ לָךְ.

(ב) מִזְכִּירֵין גְבוּרוֹת גִּשְׁמִים	בְּתַחֲנִית הַמֵּתִים,
וְשׁוֹאֲלִין הַגִּשְׁמִים	בְּבִרְכַּת הַשָּׁנִים,
וְהַבְּדִלָּה	בְּחוֹנֵן הַדַּעַת.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר:	אוֹמֵר הַבְּרָכָה רְבִיעִית בְּפָנֶי עֲצֻמָּה.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:	בְּהוֹדָאָה:

שאלות משנה ב'

1. כתוב כותרת למשנה: _____
 2. כתוב את שמות התנאים המופיעים במשנה: א. _____ ב. _____
 3. למלה: "שׁוֹאֲלִין". שתי משמעויות והן: א. _____ ב. _____

מסכת ברכות פרק ה' משניות א' - ב' ~ 3 ~

4. א. "מְזַכְּרִין גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים". העתק מהסידור את הזכרת הגשמים:
 ב. "וְשׂוֹאֲלִין הַגִּשְׁמִים". העתק מהסידור משפט ובו שאילת גשמים:
 ג. מה ההבדל בין להזכיר גשמים לבין לשאול גשמים?
5. א. "מְזַכְּרִין גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים - בְּתַחֲתֵי הַמַּתִּים". מדוע תקנו הזכרת גבורות גשמים דווקא בברכת תחיית המתים:
 ב. "וְשׂוֹאֲלִין הַגִּשְׁמִים - בְּכַרְכַּת הַשָּׁנִים". מדוע תקנו בקשת גשמים דווקא בברכת השנים (הפרנסה):
 ג. "וְהַבְדִּילָה - בְּחֻנֵּן הַדַּעַת". מדוע תקנו ברכת הבדלה דווקא בברכת הדעת:
6. "וְהַבְדִּילָה". בין מה למה יש להבדיל?
7. "רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר...". כתוב את סברת רבי עקיבא לעניין הבדלה בתפילה?
8. "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר...". כתוב את סברת רבי אליעזר לעניין הבדלה בתפילה?
9. כמו איזה דעה אנו נוהגים בימינו?